

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра національної безпеки**

СИЛАБУС

**вибіркового освітнього компонента
ІСТОРІЯ СИЛОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

підготовки бакалавра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Історія силових та правоохоронних органів України» підготовки бакалавра.

Розробник: Майко Т.С., кандидат політичних наук, доцент кафедри національної безпеки.

|

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

доц. О. М. Дмитренко

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри національної безпеки, протокол № 6 від 10 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. О. М. Дмитренко

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання		Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-й
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП: Майко Тетяна Степанівна

Науковий ступінь: кандидат політичних наук

Посада: доцент кафедри національної безпеки

Контактна інформація (номер мобільного зв'язку, електронна адреса): +380509830495, maiko.tetyana@eenu.edu.ua

Дні занять (посилання на електронний розклад): <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового компонента «Історія силових та правоохоронних органів України» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного розуміння історичного розвитку силових і правоохоронних органів України, їхньої ролі у забезпеченні правопорядку, державного суверенітету та захисту громадянських прав, а також аналіз історичних передумов, які вплинули на сучасну систему правоохоронних структур у державі.

Поставлена мета обумовлює такі *основні завдання*:

- Ознайомити здобувачів із витоками силових та правоохоронних органів на українських землях,

починаючи від періоду Київської Русі.

- Дослідити розвиток правоохоронних і силових структур у період Гетьманщини, козацької держави, перебування України у складі інших державних утворень.
- Проаналізувати діяльність правоохоронних органів України в радянський період та оцінити вплив цього етапу на сучасну систему правопорядку.
- Вивчити основні історичні етапи формування сучасних правоохоронних органів України після здобуття незалежності у 1991 році.
- Розглянути роль і функції судової системи, прокуратури, органів внутрішніх справ, державної безпеки та армії у різні історичні періоди.
- Оцінити вплив політичних, соціальних та економічних змін на діяльність і трансформацію правоохоронних органів України.
- Сприяти розумінню причин і наслідків реформ силових структур та правоохоронних органів у сучасній Україні.
- Сформувати навички критичного аналізу історичних процесів та розуміння їх впливу на сучасний стан правоохоронної системи держави.
- Розвинути здатність до оцінки історичного досвіду для визначення перспектив удосконалення силових і правоохоронних структур.
- Підготувати здобувачів освіти до застосування історичних знань у практичній діяльності, пов'язаній із правозахисною та правоохоронною сферою. Результати навчання (компетентності)

Soft skills. :

- критичне та аналітичне мислення (аналіз історичних процесів, порівняння моделей правоохоронних систем у різні періоди);
- навички аргументованого усного та письмового мовлення (участь у дискусіях, дебатах, підготовка есе, аналітичних матеріалів);
- комунікативні навички та вміння працювати в команді (обговорення проблемних питань, групові завдання, семінарські заняття);
- здатність до прийняття виважених рішень (оцінка історичних прикладів діяльності силових структур та їх наслідків);
- навички роботи з інформацією (пошук, відбір, критичне осмислення джерел, нормативно-правових актів, історичних документів);
- етична відповідальність та дотримання академічної доброчесності;
- навички самоорганізації та управління часом (виконання самостійних і аналітичних завдань у визначені терміни);
- адаптивність і готовність до навчання впродовж життя (осмислення історичного досвіду для розуміння сучасних безпекових викликів);
- навички публічних виступів та презентації результатів досліджень.

4 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Тема 1. Формування та розвиток органів правопорядку в період Київської Русі та Галицько-Волинської держави	16	2	2	11	1	ВЗ + ДС+ РЗ/К /8
Тема 2. Правоохоронні органи та	16	2	2	11	1	ВЗ + ДС+ РЗ/К /8

право на українських землях у складі у складі Великого князівства Литовського, Королівства Польського та Речі Посполитої (к. XIV – I пол. XVII ст.)						
Тема 3. Функціонування силових та правоохоронних органів Запорозької Січі та Української гетьманської держави (друга половина XVI ст. – кінець XVIII ст.)	14		2	11	1	ВЗ + ДС+ РЗ/К /8
Тема 4. Правоохоронні органи на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст.	16	2	2	11	1	ВЗ + ДС+ РЗ/К /8
Тема 5. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрійської та Австро-Угорської імперії	16	2	2	11	1	ВЗ+ ДС+ РЗ/К /8
Тема 6. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродження Української держави (1917-1921 рр.)	14		2	11	1	ВЗ+ ДС+ РЗ/К /8
Тема 7. Становлення та розбудова системи правоохоронних органів Радянської України	14		2	11	1	ВЗ+ ДС+ РЗ/К /8
Тема 8. Історія Збройних сил України в період незалежності	14		2	11	1	ВЗ+ ДС+ РЗ/К /8
Тема 9. Правоохоронних органів незалежної України	30	2	4	22	2	ВЗ+ ДС+ РЗ/К /16
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота № 1						10
Контрольна робота № 2						10
Всього годин / Балів						100
						150
						10
						20
						110
						10

Методи контролю: ВЗ – відвідування занять, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз документу тощо.

Тематика семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Формування та розвиток органів правопорядку в період Київської Русі та Галицько-Волинської держави 1. Державні інституції на українських землях в IX – перша половина XIV ст. (Вищі органи влади: великий київський князь, рада при великому князі, удільні князі, з’їзди князів (снеми), відносини васалітету-	2 год.

	<p>сюзеренітету, Віче, судові органи, двірцево-вотчинна система управління, військо.)</p> <ol style="list-style-type: none"> Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ Київської Русі та Галицько-Волинської держави Руська правда» - джерело інформації про організацію правоохоронної діяльності держави. (поняття і види злочинів, мета і система покарань, основні риси судочинства.) Військо княжих часів (дружина та вої (народне ополчення); озброєння та тактика війська(. 	
2	<p>Тема 2. Правоохоронні органи та право на українських землях у складі у складі Великого князівства Литовського, Королівства Польського та Речі Посполитої (к. XIV – I пол. XVII ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> Органи охорони правопорядку та захисту території у Великому Князівстві Литовському. Судові установи та судова система на українських землях у XIV – XVI ст. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Судова реформа 1564-1566 рр.. ✓ Місцеві суди у пореформений період. ✓ Формування системи судових чиновників. ✓ Судовий процес та його форми. ✓ Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр. про правоохоронну діяльність. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої. 	2 год.
3	<p>Тема 3. Функціонування силових та правоохоронних органів Запорозької Січі та Української гетьманської держави (друга половина XVI ст. – кінець XVIII ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> Витоки та причини виникнення українського козацтва. Поява перших січей. Запорізька Січ – державно-політичне утворення українського народу. Військово-політична організація Запорізької Січі. Гене́за правоохоронної системи Запорізької Січі Правоохоронна система Гетьманщини Правоохоронні органи періоду Гетьманщини. 	2 год.
4	<p>Тема 4. Правоохоронні органи на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> Державний лад українських земель у складі Російської імперії в др. пол. XIX – на поч. XX ст. Поліцейська реформа 1862 року: причини проведення організаційні зміни, наслідки. Загальна поліція імперії: основні напрями діяльності. Сискна поліція: етапи становлення та організаційноструктурна розбудова, завдання, особливості діяльності на українських землях, співпраця з іншими правоохоронними органами. Політична поліція – корпус жандармів: причини створення, діяльність, наслідки. 	2 год.

	6. «Государево око» – прокуратура в Російській імперії: становлення, періодизація, основні функції.	
5	<p>Тема 5. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрійської та Австро-Угорської імперії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний лад та адміністративний устрій українських земель у складі Австро-Угорщини. 2. Формування та правовий статус спеціалізованих підрозділів поліції у Галичині в складі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918 рр.). 3. Політична (таємна) поліція монархії Габсбургів: державноправовий статус та особливості функціонування на західноукраїнських землях. 4. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність. 5. Становлення та розвиток інституту прокуратури в Галичині у складі Австрії і Австро-Угорщини. 	2 год.
6	<p>Тема 6. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродження Української держави (1917-1921 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування органів правопорядку за доби УЦР («першої» УНР). Вільне козацтво. 2. Правова основа організації та діяльності міліції за доби Центральної Ради. 3. Становлення інституту прокуратури в період «першої» Української Народної Республіки. 4. Органи правопорядку Української держави. Державна варта. 5. Функціонування прокуратури за доби Гетьманату. 6. Правоохоронні органи «другої» Української Народної Республіки. 7. Прокуратура за доби Директорії УНР. 8. Формування системи правоохоронних органів ЗУНР. Жандармерія. Інститут прокуратури в період ЗУНР 	2 год.
7	<p>Тема 7. Становлення та розбудова системи правоохоронних органів Радянської України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радянське державне будівництво в Україні в період грудня 1917–1939 років: загальна характеристика. 2. Органи захисту більшовицького радянського режиму. Ревкоми. Надзвичайна комісія. ДПУ. НКВС. 3. Формування міліції Радянської України (1917 – сер. 1950-х рр.). 4. Становлення органів прокуратури Радянської України (1920 – сер. 1950-х рр.). 5. Зміни в державному устрої УРСР з кінця 40-х – до початку 90-х років ХХ століття. 6. Функціонування органів внутрішніх справ УРСР у період «відлиги», застою та перебудови. 7. Діяльність органів прокуратури УРСР (сер. 1950 – поч. 1990-х рр.). 	2 год.
8	<p>Тема 8. Історія Збройних сил України в період незалежності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збройні сили незалежної України до 2014 р. 2. Нова українська армія 2014-2024 рр. 	2 год.

	3. Структура ЗСУ 4. Міжнародна співпраця і участь у миротворчих місіях	
9	<p>Тема 9. Правоохоронних органів незалежної України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр. 2. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015–2020 рр. 3. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган. 4. Трансформаційні процеси у прокуратурі України. 5. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина. 6. Напрямки реформування Служби безпеки України. 7. Роль і місце Національного антикорупційного бюро України в системі правоохоронних органів незалежної України. 8. Державне бюро розслідувань: особливості конституційноправового статусу та перспективи діяльності. 9. Функції та правові основи податкової міліції України. 	4 год.
	Всього	20 год

Завдання для самостійного опрацювання

1. Підготувати огляд витоків правоохоронних органів на території Київської Русі:
  - Здійснити аналіз джерел права Київської Русі (зокрема, "Руської Правди") у контексті організації правопорядку.
  - Визначити основні функції та повноваження правоохоронних органів тієї епохи.
2. Дослідити роль Гетьманщини у розвитку правоохоронних структур України:
  - Вивчити козацькі суди, військову адміністрацію та механізми забезпечення правопорядку.
  - Проаналізувати функції козацької старшини у правоохоронній сфері.
3. Порівняти правоохоронні органи України у складі різних державних утворень (Речі Посполитої, Австро-Угорщини, Російської імперії):
  - Охарактеризувати основні відмінності у структурі та функціях органів правопорядку.
  - Проаналізувати їхній вплив на становлення сучасних правоохоронних органів України.
4. Проаналізувати радянський період функціонування правоохоронних органів в Україні:
  - Розглянути основні етапи розвитку міліції, прокуратури та органів державної безпеки.
  - Оцінити вплив політичної ситуації на діяльність силових структур.
5. Дослідити реформування правоохоронних органів України після здобуття незалежності:
  - Вивчити основні етапи становлення Національної поліції України.
  - Підготувати короткий аналіз реформ прокуратури, судової системи та органів державної безпеки.
6. Вивчити історичні документи, які регулювали діяльність правоохоронних органів у різні періоди:
  - Підготувати короткий огляд ключових правових актів.
  - Визначити їх значення у формуванні правової системи держави.
7. Скласти порівняльну таблицю функцій та завдань правоохоронних органів України у різні історичні періоди:
  - Виокремити ключові тенденції та особливості їхньої діяльності.
8. Підготувати презентацію на тему "Історичний розвиток української правоохоронної системи":
  - Використати історичні факти та ілюстративний матеріал для висвітлення ключових етапів розвитку.
9. Написати есе на тему "Вплив історичного досвіду на сучасні правоохоронні органи України":

- Розглянути причини успіхів та викликів у реформуванні правоохоронної системи.
- 10 Проаналізувати сучасні підходи до реформування правоохоронних органів у контексті історичного досвіду:
- Розглянути, як історичні передумови вплинули на поточні реформи.
  - Запропонувати власні рекомендації щодо вдосконалення системи.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач має виконати у повному обсязі усі види діяльності із навчальної дисципліни «Історія силових та правоохоронних органів України», бути присутніми на аудиторних заняттях. Якщо здобувач відсутній на занятті, він може надіслати виконане семінарське заняття у письмовому вигляді. Претендувати на максимальну кількість балів можна, якщо семінарське виконане у вигляді презентацій, використана нова актуальна наукова література, робота є авторською, без порушень авторських прав.

Освітній процес відповідає «Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 30.08.2023р. (<https://surl.luh.gov.ua/ydotx>). Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених програмою (силабусом) навчальної дисципліни. При цьому здобувач повинен набрати не менше 60 балів.

Конфліктні ситуації вирішуються згідно Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://bit.ly/33MTIM>).

Згідно Положення про академічну мобільність здобувачів освіти (<https://bit.ly/3oMzMkk>), власне право неформальної освіти, здобувач може отримати найвищу кількість балів за певні теми, якщо взяв участь у тренінгу, конференції, науковому семінарі, проблемній групі та ін.

Здобувач вчасно здає усі види робіт. Викладач інформує про терміни здачі контрольних робіт.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Вид контролю	Вид навчальної діяльності	Оцінювання
Поточне оцінювання	Робота на лекціях:	
	- присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 1 бал
	- участь у експрес-опитуванні	за правильну відповідь 0,4 бала
	<i>Всього за роботу на лекціях здобувач може отримати до 7 балів</i>	
	Робота на практичних заняттях.:	
	- присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,5 бала
	- доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)	за кожну доповідь з презентацією максимум 5 бали
	- участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, усне опитування, рішення практичних задач	за правильну відповідь 0,5 бала
<i>Всього за роботу на практичних заняттях здобувач може отримати до 60 балів</i>		
Самостійна робота		
	Самостійна робота: опрацювання навчально-методичної літератури через конспектування, створення тез, анотацій та рецензій, підготовку рефератів; виконання практичних завдань, тестів,	до 1,3 бала.

	створення презентацій тощо.	
	<i>Всього за самостійну роботу здобувач може отримати до 13 балів</i>	
Рубіжний контроль	Контрольна робота	за кожне правильно виконане завдання – 5 балів. максимальна оцінка – 10 балів
	Контрольна робота	за кожне правильно виконане завдання – 5 балів. максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, виконання досліджень тощо	Згідно з рішенням кафедри
Підсумковий контроль	Залік виставляється за результатами поточного та рубіжного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни	Критерії оцінювання зазначено в п. VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- 1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- 2) обов'язкове посилання на джерело інформації у разі використання, ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 3) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- 4) дотриманні принципів та положень Кодексу професійної етики;
- 5) надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень, джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль за темами курсу здійснюється в рамках практичних занять, що проводяться згідно з розкладом.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем усної відповіді щодо питань плану теми, то здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Не допускається підвищення здобувачем балів, що отримуються в ході поточного контролю знань, шляхом зарахування балів за результатами лише усних відповідей.

Здобувач має право повторно скласти поточний контроль за темою шляхом виконання комплексного завдання у формі есе. Комплексне завдання у формі есе передбачає вивчення студентом відповідного питання плану за темою.

Есе повинно містити такі елементи: титульний аркуш із зазначенням відомостей про автора та теми; зміст (за необхідності), в якому викладається структура есе з наведенням сторінок розміщення його окремих частин; вступ (обсягом в 5 – 10 речень) в якому міститься

обґрунтування актуальності питання і його постановка; основна частина обсягом 3 – 6 сторінок А4 (шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, усі поля – 2 см) в якій наводяться думки автори з порушення питання та їх аргументація; список використаних джерел (мінімум 5 праць наукового характеру), оформлений у відповідності з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Загальний обсяг есе разом зі списком використаних джерел 4 – 7 сторінок, не рахуючи титульного аркуша.

Повторно виконати роботу, що проводиться в рамках підсумкового контролю, не можна. Здобувач освіти може виконати підсумкову роботу, якщо він її не виконував у відведений для цього час.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для всіх слухачів курсу у визначений деканатом час до дати, встановленої для повторного проведення заліку («перша, друга та третя відомості»).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених програмою (силабусом) навчальної дисципліни. При цьому здобувач повинен набрати не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написати підсумковий тест тощо).

Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету

Питання, що виносяться на залік.

1. Державні інституції на українських землях в IX – перша половина XIV ст. (Вищі органи влади: великий київський князь, рада при великому князі, удільні князі, з'їзди князів (снєми), відносини васалітету-сюзеренітету, Віче, судові органи, двірцево-вотчинна система управління, військо.)
2. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ Київської Русі та Галицько-Волинської держави
3. Руська правда» - джерело інформації про організацію правоохоронної діяльності держави. (поняття і види злочинів, мета і система покарань, основні риси судочинства.)
4. Військо княжих часів.
5. Органи охорони правопорядку та захисту території у Великому Князівстві Литовському.
6. Судові установи та судова система на українських землях у XIV – XVI ст.
7. Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр. про правоохоронну діяльність.
8. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.
9. Витоки та причини виникнення українського козацтва. Поява перших січей.
10. Запорізька Січ – державно-політичне утворення українського народу.
11. Військово-політична організація Запорізької Січі.
12. Генеза правоохоронної системи Запорізької Січі
13. Правоохоронна система Гетьманщини
14. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.
15. Державний лад українських земель у складі Російської імперії в др. пол. XIX – на поч. XX ст.
16. Поліцейська реформа 1862 року: причини проведення організаційні зміни, наслідки.

17. Загальна поліція імперії: основні напрями діяльності.
18. Сискна поліція: етапи становлення та організаційноструктурна розбудова, завдання, особливості діяльності на українських землях, співпраця з іншими правоохоронними органами.
19. Політична поліція – корпус жандармів: причини створення, діяльність, наслідки.
20. «Государево око» – прокуратура в Російській імперії: становлення. періодизація, основні функції.
21. Державний лад та адміністративний устрій українських земель у складі Австро-Угорщини.
22. Формування та правовий статус спеціалізованих підрозділів поліції у Галичині в складі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918 рр.).
23. Політична (таємна) поліція монархії Габсбургів: державноправовий статус та особливості функціонування на західноукраїнських землях.
24. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність.
25. Становлення та розвиток інституту прокуратури в Галичині у складі Австрії і Австро-Угорщини.
26. Формування органів правопорядку за доби УЦР («першої» УНР). Вільне козацтво.
27. Правова основа організації та діяльності міліції за доби Центральної Ради.
28. Становлення інституту прокуратури в період «першої» Української Народної Республіки.
29. Органи правопорядку Української держави. Державна варта.
30. Функціонування прокуратури за доби Гетьманату.
31. Правоохоронні органи «другої» Української Народної Республіки.
32. Прокуратура за доби Директорії УНР.
33. Формування системи правоохоронних органів ЗУНР. Жандармерія. Інститут прокуратури в період ЗУНР
34. Радянське державне будівництво в Україні в період грудня 1917–1939 років: загальна характеристика.
35. Органи захисту більшовицького радянського режиму. Ревкоми. Надзвичайна комісія. ДПУ. НКВС.
36. Формування міліції Радянської України (1917 – сер. 1950-х рр.).
37. Становлення органів прокуратури Радянської України (1920 – сер. 1950-х рр.).
38. Зміни в державному устрої УРСР з кінця 40-х – до початку 90-х років ХХ століття.
39. Функціонування органів внутрішніх справ УРСР у період «відлиги», застою та перебудови.
40. Діяльність органів прокуратури УРСР (сер. 1950 – поч. 1990-х рр.).
41. Збройні сили незалежної України до 2014 р.
42. Нова українська армія 2014-2024 рр.
43. Структура ЗСУ
44. Міжнародна співпраця і участь у миротворчих місіях
45. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
46. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015–2020 рр.
47. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.
48. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
49. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
50. Напрямки реформування Служби безпеки України.
51. Роль і місце Національного антикорупційного бюро України в системі правоохоронних органів незалежної України.
52. Державне бюро розслідувань: особливості конституційноправового статусу та перспективи діяльності.

53. Функції та правові основи податкової міліції України.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Бандурка О. М., Греченко В. А., Ярмиш О. Н. Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок XVIII ст. – 1917 р.) : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 616 с.
2. Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції : науково-практичний посібник. Харків : Основа, 2003. 324 с.
3. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посібник. Київ : Дакор, КНТ, 2008. 348 с.
4. Білас І. Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз : у 2 кн. Київ : Либідь ; Військо України, 1994. Кн. 1. 432 с. ; Кн. 2. 688 с.
5. Бойко І. Й., Тищик Б. Й. Історія держави і права України : навч. посібник. Львів, 2016.
6. Воєнна історія України : конспект лекцій / уклад. П. Є. Трофименко, А. М. Ліцман. Суми : Сумський державний університет, 2022. 231 с.
7. Гуржій О. І. Військова історія. *Енциклопедія історії України* : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України, Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2003. Т. 1 : А–В. 688 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Vijskova_istoriia (дата звернення: 11.01.2025).
8. Історія правоохоронних органів України : підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко, В. З. Ухач. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 225 с.
9. Історія правоохоронних органів України : навч.-метод. матеріали. Тернопіль : Прінткопі-центр «Вектор», 2023. 68 с. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43087/1/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90%20%D0%86%D0%9F%D0%9E%D0%A3%202023.pdf>.
10. Історія судових і правоохоронних органів України : курс лекцій / В. М. Щербатюк, Є. С. Дурнов, О. В. Шкуратенко та ін. Київ : Фенікс, 2022. 280 с.
11. Клочков В. Г. Історія прокуратури України. Київ : Правник, 2004. 245 с.

12. Лукашевич В. Г. Правоохоронна діяльність ОВС. Вступ до спеціальності : навч. посібник. Запоріжжя : ЗІОІ МВС України, 1998. 67 с.
13. Майко Т. С., Грушко І. І., Стрелков В. В. Антикорупційні органи в системі забезпечення національної безпеки України. *Acta Securitatae Volyniensis*. 2024. № 3. С. 17–23.
14. Михайленко П. П., Кондратьєв Я. Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах : у 3 т. Київ, 1997–2000. Т. 1 : 1917–1925 (1997, 499 с.) ; Т. 2 : 1926–1945 (1999, 407 с.) ; Т. 3 : 1946–1990 (2000, 614 с.).
15. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. Київ : Ін Юре, 2003. Т. I : Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. 1232 с.
16. Пилипчук Р. В. Історія військова. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-12825> (дата звернення: 11.01.2025).
17. Поліцейський менеджмент: історія та сучасність : у 10 т. Київ : Атіка, 2007. Т. IV. 968 с.
18. Права людини у контексті поліцейської діяльності. *Міжнародна поліцейська енциклопедія* : у 10 т. Київ : Ін Юре, 2006. Т. III. 1224 с.
19. Проневич О. С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України: порівняльно-правовий аналіз : монографія. Харків : Ніка Нова, 2011. 509 с.
20. Резнік О. М. Історико-правовий аналіз діяльності правоохоронних органів України із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 2. С. 154–157.
21. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : Ін Юре, 2003. 584 с.
22. Ухач В. З. Жандармерія – політична поліція Російської імперії в XIX – поч. XX ст.: організаційно-правові аспекти становлення та діяльності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 2 (26). С. 28–35.
23. Ухач В. З. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 3 (27). С. 52–56.
24. Ухач В. З. Історія держави і права України : навч. посібник (опорні конспекти лекцій). Тернопіль : Вектор, 2024. 275 с.
25. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн : у 2 т. / за ред. В. Д. Гончаренка. Київ : Ін Юре, 1998. Т. 1. 504 с.
26. Хрестоматія з історії держави і права України : у 2 т. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Ін Юре, 2000. Т. 1 : 3 найдавніших часів до початку XX ст. 472 с.

Додаткова

1. Костюк П. І. Код ідентичності. Мілітарні сторінки історії України і не тільки. Львів : Універсум ; Простір М, 2018. 456 с.
2. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення національної безпеки України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. Т. 6, № 127. URL: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-6-124-130>
3. Сідак В. С. Національні спецслужби в період Української революції 1917–1921 рр. (невідомі сторінки історії) : монографія. Київ : Альтернативи, 1998. 320 с.
4. Українська військова історія = Ucraina Inter Arma : електронний ресурс. URL: <http://www.ucrainarma.org/>

Інтернет ресурси

<https://www.zsu.gov.ua/> - Збройні Сили України

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України

<http://allbest.ru/union/> - перелік безкоштовних бібліотек повних текстів

<http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники